

Wybrane grupy roślin we florze Polski ze szczególnym uwzględnieniem sozofitów.

Schematy przydatne przy oznaczaniu roślin

zestawiła Halina Galera

Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii, CNBCh

Źródła ilustracji:

- Grau, Kremer, Moessler, Rambold, Trieber [rok ?]. Trawy. GeoCenter, Warszawa.**
- Harder R., Firbas F. (red.) 1967. Botanika. Podręcznik dla szkół wyższych. PWRiL, Warszawa [28. wydanie dzieła E. Strasburgera, F. Nolla, H. Schencka, A.F.W. Schimper]**
- Jäger E. (red.) 2009. Exkursionsflora von Deutschland. Band 3. Gefäßpflanzen: Atlasband. Spektrum, Elsevier, München [11. wydanie dzieła W. Rothmalera].**
- Jäger E., Werner K. (red.) 2005. Exkursionsflora von Deutschland. Band 4. Gefäßpflanzen: Kritischer Band. Spektrum, Elsevier, München [10. wydanie dzieła W. Rothmalera].**
- Kupidłowska E., Sudnik-Wójcikowska B. 1997. Słownik szkolny. Terminy i pojęcia botaniczne. WSiP, Warszawa.**
- Mowszowicz J. 1987. Flora wiosenna. WSiP, Warszawa.**
- Pawłowski B. 1956. Flora Tatr. Rośliny naczyniowe. Tom 1. PAN, Warszawa.**
- Rostafiński J. 1906. Przewodnik do oznaczania pospolitszych roślin. Nakładem autora, Kraków.**
- Rośliny kwiatowe 1998. Wielka Encyklopedia Przyrody, t. 2. Muza, Warszawa.**
- Szweykowska A., Szweykowski J. 1982. Botanika. PWN, Warszawa.**

rys. H. Galera

coste.flora-electronica.com

delta-intkey.com

hardyfernlibrary.com/ferns

linnet.geog.ubc.ca

luirig.altervista.org

montana.plant-life.org

upload.wikimedia.org

wisflora.herbarium.wisc.edu

www.henriettes-herb.com

www.elicriso.it

www.eugeneweekly.com

www.floravascular.com

www.gettyimages.com

www.shutterstock.com

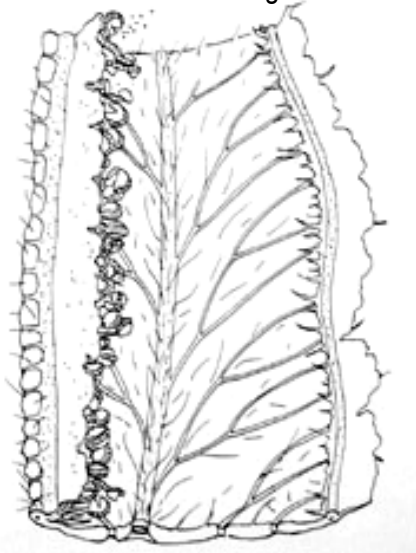
www.studfiles.ru

www.uapress.arizona.edu

PAPROCIE

Pteridium aquilinum

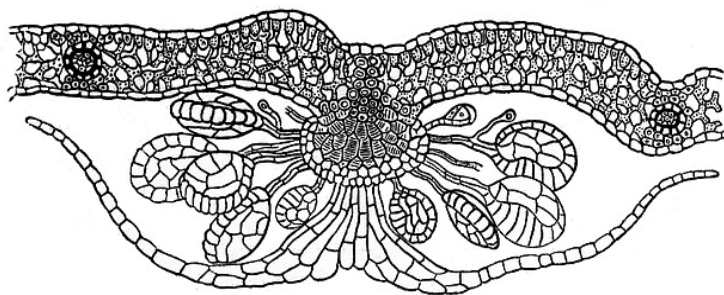
fragment liścia

kupki nagie (bez zawijek)
równoległe do krawędzi
liścia i okryte podwiniętym
jego brzegiem

Dryopteris filix-mas

przekrój przez kupkę zarodni

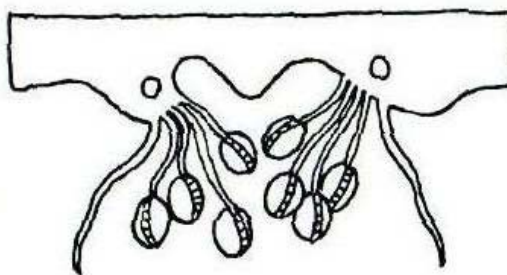
fragment liścia

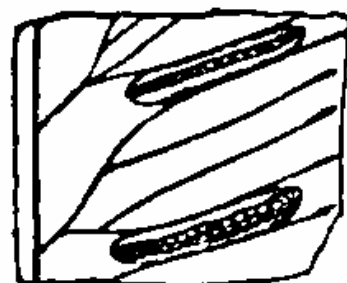
kupki +/- koliste,
zawijki górne, w kształcie nerkowate

Phyllitis scolopendrium

przekrój przez kupkę zarodni

fragment liścia

kupki zarodni zlewają się parami, każda ma podłużną zawijkę

Cystopteris fragilis

kupka zarodni
z odchylną zawijką

fragment liścia

kupki +/- koliste, zawijki boczne/dolne

Asplenium trichomanes

fragment liścia

kupki podłużne
zawijki jednostronne, równowąskie

Athyrium filix-femina

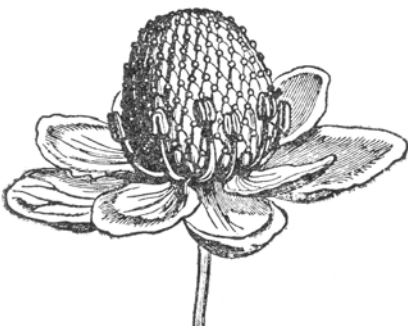
fragment liścia

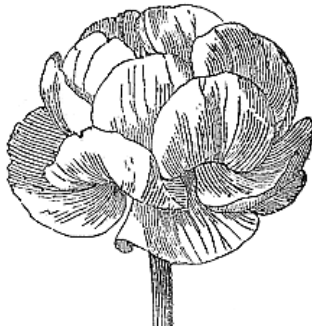
kupki lekko podługowate lub podkowiaste
zawijki jednostronne,
ich wolny brzeg frędzlowaty

RANUNCULACEAE

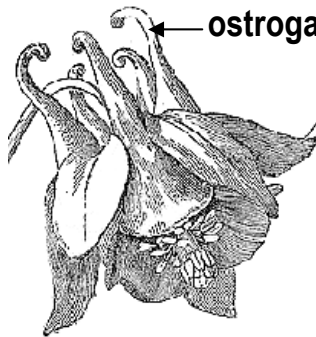
budowa kwiatów

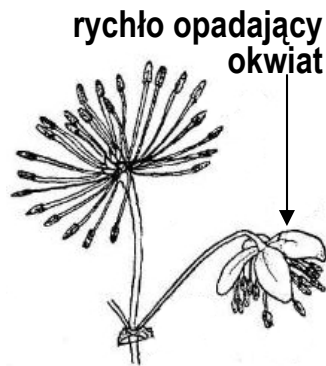
Ranunculus sceleratus

Trollius europaeus

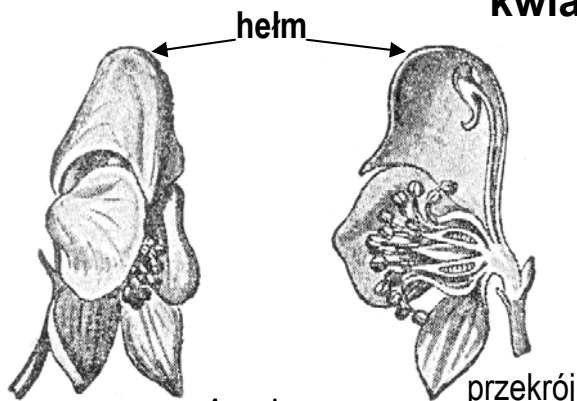

Aquilegia vulgaris

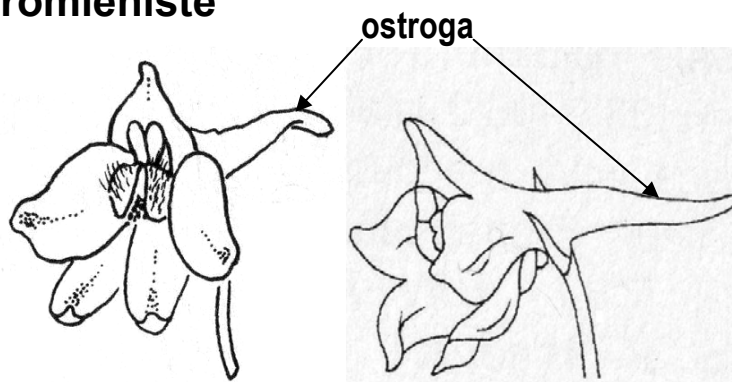

Thalictrum aquilegifolium

kwiaty promieniste

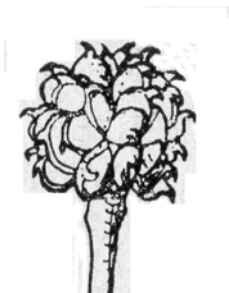
Aconitum

Delphinium

kwiaty grzbieciste

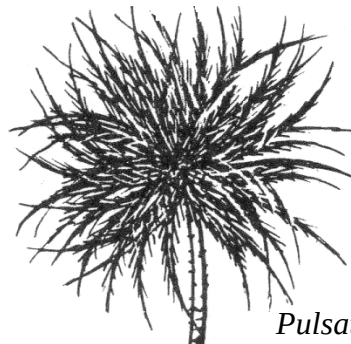
budowa owoców

Ranunculus acer
niełupki

Anemone sylvestris
niełupki owłosione

Pulsatilla
niełupki z długim owłos. znamieniem

Actaea spicata

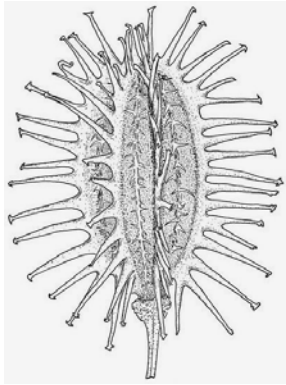
Trollius europaeus
mieszki zgrupowane po kilka

Consolida regalis

mieszki rozmieszczone pojedynczo

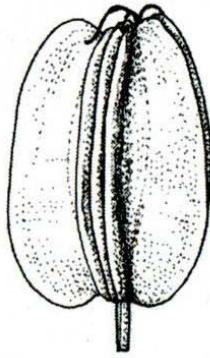
budowa owoców

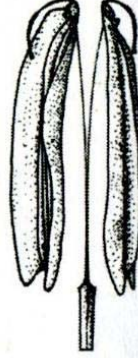
Daucus carota

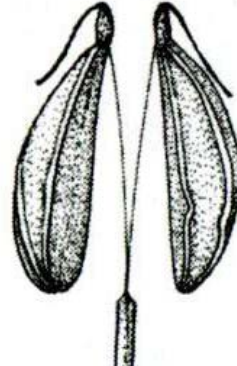
Sisymbrium officinalis

Angelica sylvestris

Aegopodium podagraria

owoc: kolczasty

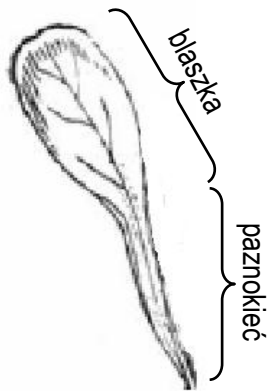
z dzióbkiem

splaszczony i oskrzydłony

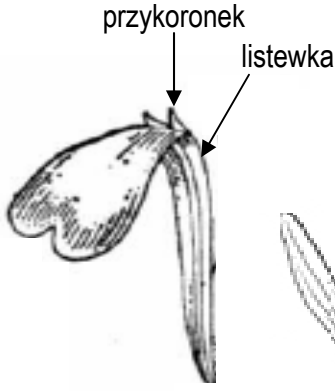
wypukły i żebrowany

CARYOPHYLLACEAE

budowa płatków korony

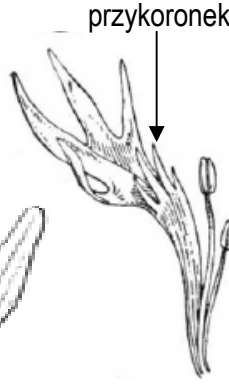
Gypsophila muralis
blaszka płatk:
na szczycie
zaokrąglona

Saponaria officinalis
na szczycie
wycięta

Stellaria media
głęboko
rozcięta

Lychnis flos-cuculi
głęboko
czteropłatkowa

Dianthus deltoides
na szczycie
ząbkowana

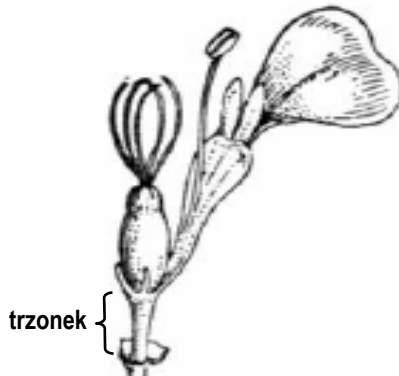
D. superbus
głęboko
postrzępiona

obecność trzonka w kwiecie i owocu

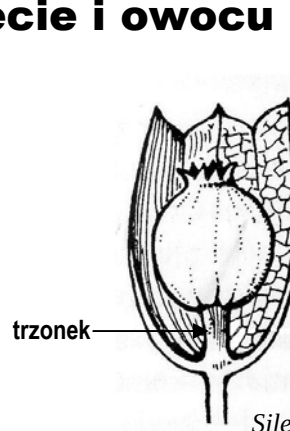
Gypsophila muralis

trzonka brak

Viscaria vulgaris

słupek na trzonku (gynoforze)

Silene vulgaris
kielich częściowo usunięty

owoc na trzonku (karpoforze)

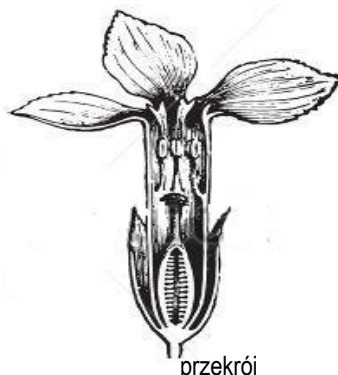
owoc w kielichu

GENTIANACEAE

budowa kwiatu

przekrój

przekrój

Gentiana nivalis

Gentianella ciliata

Gentianella amarella

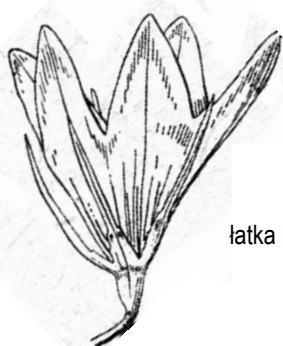
orzęsiony
brzeg łatek korony

orzęsiona
gardziel

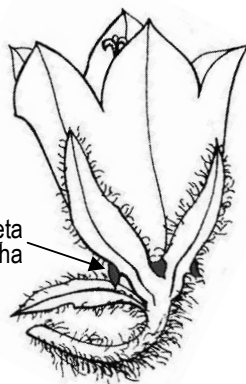
wyrostki / fałdy między łatkami korony
Gentiana

rzęski w gardzieli korony
Gentianella

kwiat - budowa korony i kielicha

Campanula patula

Campanula alpina

odgięta
łatka kielicha

Jasione montana

kor. zrośnięta
tylko u nasady

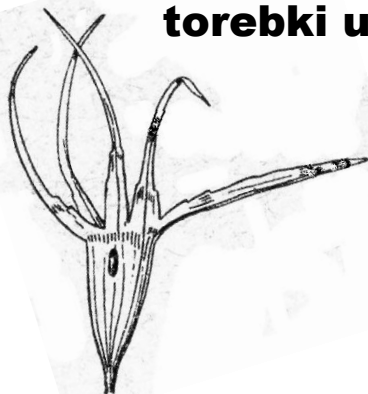

Phyteuma spicatum

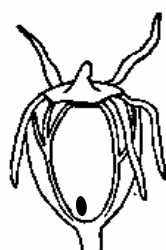
kor. zrośnięta u nasady i na szczycie

CAMPANULACEAE

sposób otwierania się torebki u *Campanula*

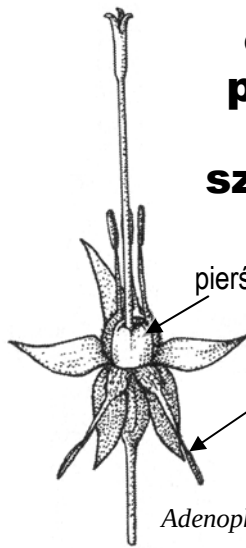
Campanula patula

Campanula rotundifolia

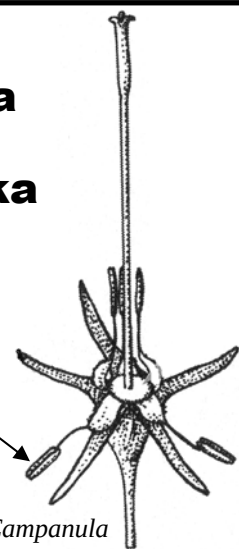
torebka otwiera się dziurkami:
pod szczytem owocu u nasady owocu

obecność pierścienia wokół szyjki słupka

Adenophora

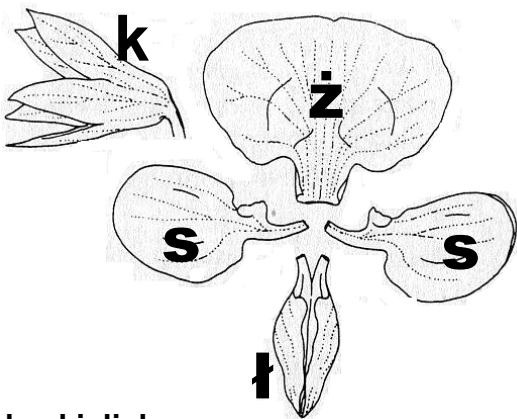
pierścień wykształcony

Campanula

pierścienia brak

budowa kwiatu motylkowatego

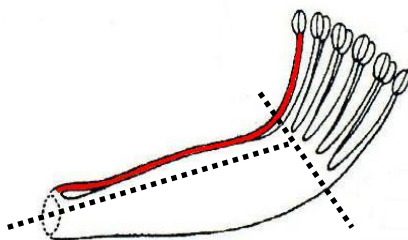

k – kielich
 ż – żaglek
 s – skrzydełka = wioselka
 ł – łódeczka (zbudowana z 2 płatków zrośniętych na szczycie)

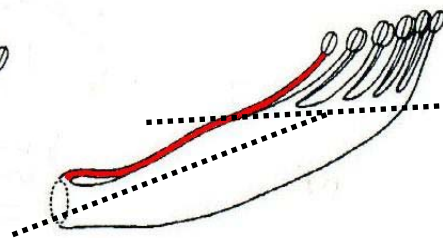
budowa pręcików

FABACEAE

- 10 pręcików z nitkami zrośniętymi w rurkę
 lub
- 1 pręcik wolny (tu: zaciemniony), a 9 tworzy rurkę:

rurka ucięta +/- prostopadle w stosunku do ścian rurki

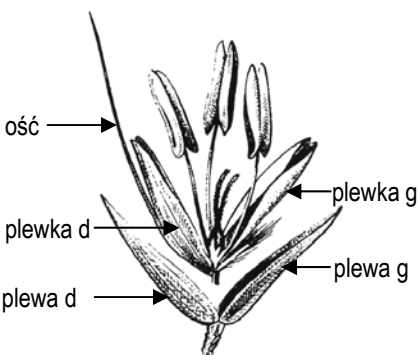

rurka ucięta skośnie w stosunku do ścian rurki

POACEAE

budowa kłoska – liczba kwiatów i obecność ości

g – górna
 d – dolna

jednokwiatowy

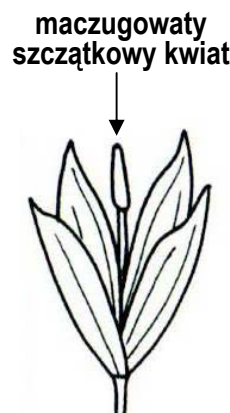
dwu-

dziewięcio-

pięcio-

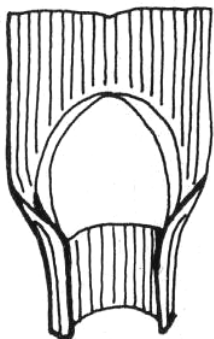

trójkwiatowy

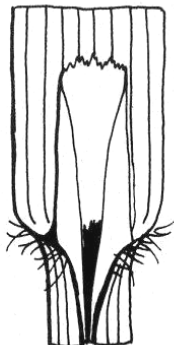
z ośćmi

bez ości

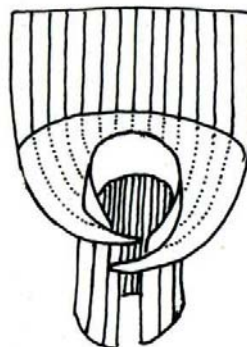
budowa liści – strefa między pochwą a blaszką

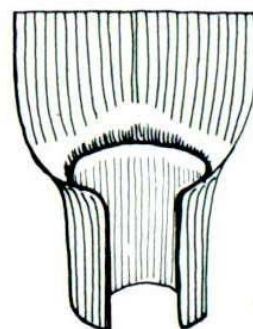
języczek tęp

brzeg pochwy owłos.
 języczek tęp

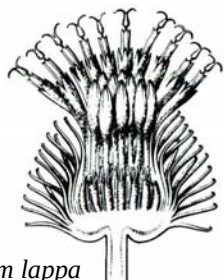
z uszkami
 języczek stępiony

wieniec włosków
 w miejsce języczka

ASTERACEAE

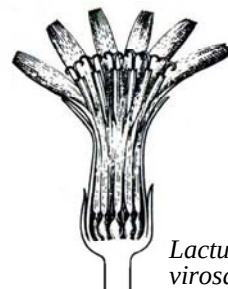
podział na podrodziny - zróżnicowanie kwiatów w koszyczku

Arctium lappa
kwiaty tylko rurkowate

Chamaemelum nobile
kwiaty rurkowate i języczkowate

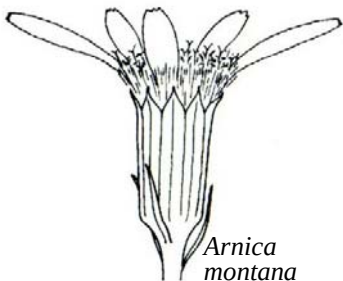
Lactuca virosa
kwiaty tylko języczkowate

Liguliflorae

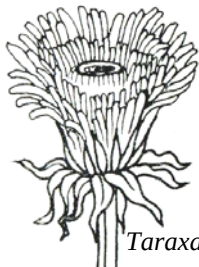
- sok jest, 5 ząbków

Tubuliflorae - brak soku mlecznego, kw. języczkowate z 3 ząbkami

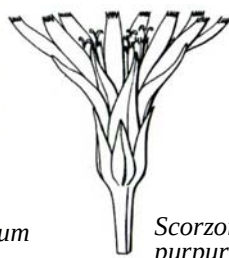
budowa okrywy koszyczka

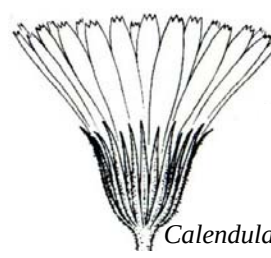
jednorzędowa
= **jednoszeregową**

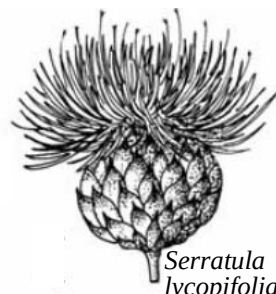
zewn. listki
odgięte

długość li.
zróżnicowana

długość li.
jednakowa

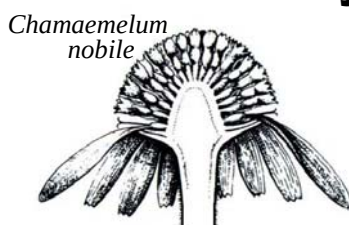
dachówkowata

wielorzędowa = wieloszeregową

budowa dna koszyczka (na przekroju)

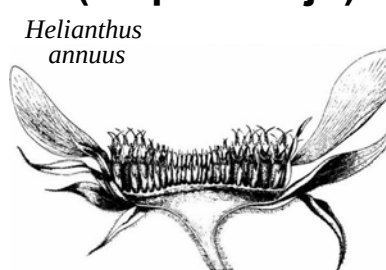

wewnątrz puste = wydrążone

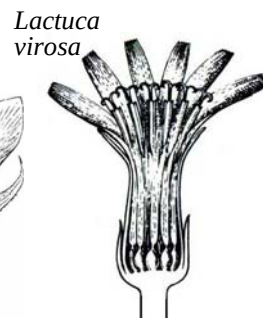

wewnątrz pełne

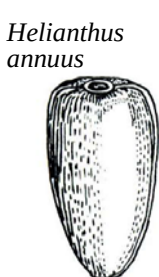
wypukłe

płaskie

budowa niełupki (orzeszka) – pappus

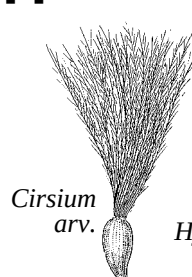
pappusa
brak

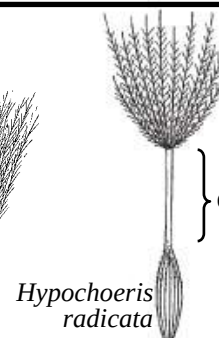
rąbek

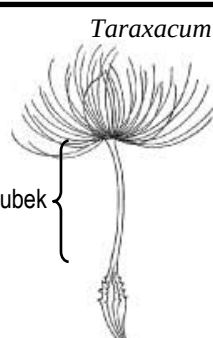
szczecinki

puch rozgałęziony

Hypochaeris radicata

Taraxacum

nierozgałęziony

puch kielichowy